

SOU 2021:51 - BETÄNKANDE AV ARTSKYDDsutredningen Remissvar från Svenska Djurparksförbundet (SDF)

Sammantaget ser Svenska Djurparksförbundet positivt på att utredningen vill se en jämnare bedömning och att en högre kompetens hos landets länsstyrelser eftersträvas, i och med att specialisera tillsyn och tillståndsprövningen av djurparker till färre län. Fortsatt anser SDF att det är ett bra förslag att ta bort den dubbla regleringen av djurskyddsreglerna (*med hänvisning till sid 1323, 14.30*)

Allmänt kring utredningen så anser SDF att man bör specificera och tydligare definiera termen djur i sammanhang med djurpark, då det i olika sammanhang omnämns som "djurparksdjur" och ibland djur. Menar utredningen då alla djur inom djurparken? Det känns inte helt rimligt och artskyddsutredningen bör ta i beaktande *SJVFS 2019:29 - Jordbruksverkets föreskrifter om djurhållning i djurparker m.m.* där ett antal kapitel beskriver djurarter som kräver bl.a. ökad zoologisk kompetens för verksamheten.

Definitionen av termen djurpark bör också vara mer konsekvent då det ibland omnämns som godkänd anläggning och ibland djurpark.

Här efter följer några mer specifika delar med kommentarer och förslag från förbundet:

Del 1 - sida 821

"Naturvårdsverket får enligt 62 §, i det enskilda fallet, besluta att levande exemplar av djur eller växter som har förverkats får placeras hos en djurpark som har tillstånd eller på någon annan lämplig anläggning för naturvårds-, forsknings- eller utbildningsändamål. I samband med beslut om placering ska verket efter samråd med Naturhistoriska riksmuseet bestämma hur exemplaret ska hanteras sedan det dött. Notera att Naturvårdsverket inte har någon skyldighet att fatta ett sådant beslut."

Svenska Djurparksförbundet vill här göra en notering att Naturvårdsverket med få undantag i modern tid gett tillstånd för ens enstaka individer att bli en del av djurparkspopulationen, vilket är ytterst beklagligt då t.ex. flera arter inom svensk natur är föremål för *ex situ* bevarandearbete, där också andra delar av EU (och andra delar av Europa) är beroende av väl fungerande avel i djurparksmiljö för att rädda hotade lokala populationer. Sedan introduktionen av Convention of Biological Diversity, stiftad 1992, är *Ex situ*-arbete globalt sett en erkänd form av bevarandearbete, som enligt SDF inte alls implementeras av Naturvårdsverket genom 62 §, vilket därför försvårar, eller till och med i några fall helt omöjliggör ett långsiktigt bevarandearbete.

Ex situ-avel är och kommer i takt med att fler och fler vilda arter hotas, bli en större och viktigare del av djurparkernas arbete i EU (och globalt), vid sidan av övriga delar av kraven i zoodirektivet och där Sverige som EU-medlem bör utgöra en del av utvecklingen och samarbetet. Sverige, med Naturvårdsverket som ansvarig myndighet, bör mer aktivt kunna vara en del av EU-arbetet med hotade arter och deras livsmiljöer; vissa arter finns nämligen i stort sett endast kvar i djurpark idag. Dessutom; om inget genetiskt flöde finns in i en begränsad population kan det för vissa arter bli omöjligt att avla, eller förevisa och utbilda allmänhet enligt EU:s zoodirektiv. Här finns flera exempel på där arter historiskt och idag helt fasats/fasas ur djurparkernas djurkollektioner, då det inte går att

upprätthålla en långsiktigt frisk population, vilket är en av våra skyldigheter utifrån ett djurskyddsperspektiv, således två delar av lagstiftningen som, om artskyddsarbetet inte moderniseras, hotar strategiskt arbete för svenska djurparker enligt zoodirektivet.

Med avseende på ovan givna anledningar ser därför Svenska Djurparksförbundet mycket positivt på **Förslag: 16.7.4 Förslag: Naturvårdsverket får utökad befogenhet att besluta vid beslag och förverkande av CITES-exemplar (start sid 1561)** men tillägger att det bör gälla ALLA typer av vilda djur, inte bara CITES-exemplar.

Bara för att internationell handel, därav av CITES-regler, är tillämpliga för vissa arter innebär det inte att andra icke CITES-listade arter inte finns inom både ex situ-arbete och/eller in situ utplantering. Reglering genom CITES och IUCN:s globala rödlista över hotade arter är två helt olika saker som inte ska blandas ihop, vilket bör noteras av utredningen att det verkar göras här.

Sammanfattningsvis; Svenska Djurparksförbundet vill poängtera, precis som utredningen delvis slår fast, att det framledes enligt 62 § måste finnas en möjlighet för Naturvårdsverket att kunna fatta eget beslut att enskilda individer, i en skyndsamt beslutsprocess och ofta av djurskyddsskäl, skall kunna bli en del av djurparkernas arbete. Dock också arter som inte är CITES-listade. Frågan måste hanteras med den dignitet som krävs som EU-medlemsstat om artskyddsförordningen verkligen skall vara en implementering av EU:s zoodirektiv.

Sid 852 - Hägn för stödutsättning av hotade arter

“Uppfödning i hägn för utsättning i naturen, i syfte att förstärka populationer av hotade arter, förekommer på Nordens Ark och några andra djurparker i Sverige. Arter som föds upp i hägn för stödutsättning i naturen är för närvarande berguv, vitryggig hackspett, vit stork och fjällgås.”

Svenska Djurparksförbundet anser inte att det är nödvändigt att namnge specifika djurparker/företag. Då det som utredningen skriver finns flera djurparker som bidrar till detta i den mån de är möjligt inom djurparkerers kollektioner och att erforderliga tillstånd för utsättningen finns.

Förslag på skrivning för Hägn för stödutsättning av hotade arter

“Uppfödning i hägn för utsättning i naturen, i syfte att förstärka populationer av hotade arter, förekommer vid några djurparker i Sverige. Arter som föds upp i hägn för stödutsättning i naturen är för närvarande berguv, vitryggig hackspett, vit stork och fjällgås.”

Del 2: Sid 1559 - 16.7.3 - Förslag: Uppdrag att ansvara för kunskapsförsörjningen.

Förslaget är bra och analysen är helt korrekt av behovet av kunskapsförsörjning - det råder en stor skillnad mellan tolkningar runt om i Sverige. SDF förespråkar en tätare, mer strukturerad och mer dedikerad funktion på Naturvårdsverket där olika typer av dialogforum med bransch kan ske, för gemensam insyn och kunskapsförmedling. Som tydligt exempel är Jordbruksverket, som använder sig av dialogforum en eller två gånger per år, kring djurskydd för samtliga delar inom näringen. SDF förespråkar att Naturvårdsverket går i samma linje, så att nätverk och gemensamma kontaktytor inom artskydd tillsammans med andra organisationer utanför myndigheten stärks och utvecklas i en

takt förenlig med de utmaningar som finns idag inom just artkydd, både i Sverige men också inom övriga EU.

Sida 1568 - 16.7.7 - Förslag: Utredningsuppdrag om register för A- och B-listade CITES-djur

Förslaget är bra, men här vill SDF understryka en mycket viktig praktisk detalj: de tjänstemän som arbetar med CITES på Jordbruksverket har under en lång tid varit mycket underbemannade med handläggningstider på mycket mer än 60 dagar, trots att djurparker skall vara en prioriterad del av ansökningarna. Jämför man med andra länder inom EU, kan handläggningstider uppgå till så lite som någon vecka från inskickad ansökan. Därav bör det finnas resurser utöver de förslag på sid 1569, 16.8 att utöka de inrikes angelägna frågorna, främst på Jordbruksverket, för CITES och inte bara internationellt samarbete.

Skall dessa enheter göra en större utredning och nytt arbete kommer de behöva resurser, eftersom de långa handläggningstiderna orsakar stora problem att sända djur idag. Betänk att många CITES A & B-listade djur är i bevarandeprojekt. Att de blir sittande med rekommendation för förflyttning, men att inte kunna transportera djuret p.g.a. långa handläggningstider för CITES-papper kan ha stora djurskyddsaspekter, vilket vi börjar se en risk för idag. CITES-handlingen för förflyttning kan inte sökas förrän destination är känd, vilket ofta sker genom rekommenderas av en artkoordinator, vilka ofta kan vara sena med rekommendation eftersom den avgörs baserat på släktskap (pedigree-analys) och sådan analys tar tid. Nästa steg är alltså att få vänta +60 dagar, just nu mer än 90 dagar ytterligare att kunna skicka ett hotat djur.

Sid 1572 - 16.9.3 - Förslag; djurparksdjur får endast säljas till andra djurparker

Förslaget är i större delen bra, dock måste det här bli mindre generellt och mer väldefinierat utifrån övrig lagstiftning. Exempelvis måste genbanksraser av våra lantdjur kunna förmedlas mellan djurpark och andra organisationer på ett enkelt sätt om genbanksarbetet med hotade lantraser skall fungera. I övrigt kan det även gälla andra typer av tamdjur som ingår i gårdsverksamhet i djurpark där arbetet måste kunna ske likt övriga delen av djurbranschen. Så även t.ex. reptiler av mer sällskapsdjurstyp. Det gör alltså att man behöver betänka hur man avgränsar definitionen - förslagsvis väljer man här att hänvisa till ett antal olika djurtyper från delar av *SJVFS 2019:29 (L108) - Jordbruksverkets föreskrifter om djurhållning i djurparker m.m.*, där djurtyper som avhandlas och hänvisas till i övriga föreskrifter t.ex. L80 (m.fl.) inte bör ingå i definitionen "djurparksdjur".

Därutöver; om andra typer av undantag behöver göras, så är förstås det bra att kunna ansöka till Länsstyrelse som angivet i förslaget, men det kommer bli mycket arbete för myndigheten om inte djur av mer typen lantbruks- och sällskapsdjur utgår ur förslaget. Sammanfattningsvis är alltså den formulerade konsekvensen i förslaget inte riktigt baserad på en korrekt kännedom om hur djurparker arbetar och med vilka typer av djur, utan måste genomarbetas och genomlysas bättre för att inte orsaka onödigt mycket ansökans- och undantagsarbete både för Länsstyrelse och djurparker. Här

betonar SDF att det redan är mycket dokumentation till både Jordbruksverk och Länsstyrelse, där det gäller att sköta planering tillsammans med mottagare av djuret väl och där full spårbarhet redan finns i och med djurparkernas skyldighet att lämna årsrapport till Länsstyrelsen före sista februari varje år kring årets inflyttade, utflyttade, födda och döda djur. Här tycker SDF att utredningen bör notera att Länsstyrelsen noggrant följer upp denna årsinventering redan idag, dock har föreningen upplevt att det inte verkar finnas ordentlig koppling, rent praktiskt, till Naturvårdsverket där det är oklart var sådana ärenden hamnar.

Ett till ansökningsförfarande, i värsta fall individ, för individ, gagnar varken Länsstyrelse, Jordbruksverk, Naturvårdsverk, tjänsteman på djurparken och sist och allra mest; djuret som ska transporteras. Då syftet för transporten högst troligen är att djuret skall anslutas till ny grupp, avyttras p.g.a. att den inte kan gå kvar i grupp. Det vill säga - det finns en biologisk anledning till förflyttning och inte kommersiell vilket här verkar antas i förslaget, vilket på ett annat sätt sätter en tidsaspekt som utifrån ett djurskyddsperspektiv knappast är önskvärd.

Svenska Djurparksföreningen, 2021-11-05
Bevarandegrupp & Styrelse